

13180 - Borç Yazdırma Ve Buna Şahit Tutmak

Soru

Borçlanmanın en doğru yöntemi nedir? Başkasına borç verdiğimde şahit tutmadığımda günaha girer miyim?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Borçlanma için doğru yöntem yüce Allah’ın Bakara süresinde zikrettiği borç ayetinde açıklanmıştır:

“Ey iman edenler! Belli bir süre için birbirinize borçlandığınız zaman bunu yazın. Aranızda bir yazıcı adaletle yazsın. Yazıcı, Allah’ın kendisine öğrettiği şekilde yazmaktan kaçınmasın, (her şeyi olduğu gibi dosdoğru) yazsın. Üzerinde hak olan (borçlu) da yazdırsın ve Rabbi olan Allah’tan korkup sakınsın da borçtan hiçbir şeyi eksik etmesin (hepsini tam yazdırsın). Eğer borçlu, akli ermeyen, veya zayıf bir kimse ise, ya da yazdıramıyorsa, velisi adaletle yazdırsın. (Bu işleme) şahitliklerine güvendiğiniz iki erkeği; eğer iki erkek olmazsa, bir erkek ve iki kadını şahit tutun. Bu, onlardan biri unutacak olursa, diğerinin ona hatırlatması içindir. Şahitler çağırıldıkları zaman (gelmekten) kaçınmasınlar. Az olsun, çok olsun, borcu süresine kadar yazmaktan usanmayın. Bu, Allah katında adaletle daha uygun, şahitlik için daha sağlam, şüpheye düşmemeniz için daha elverişlidir. Yalnız, aranızda hemen alıp verdiğiniz peşin ticaret olursa, onu yazmamanızdan ötürü üzerinize bir günah yoktur. Alışveriş yaptığınız zaman da şahit tutun. Yazana da, şahide de bir zarar verilmesin. Eğer aksini yaparsanız, bu sizin için günahkârca bir davranış olur. Allah’a karşı gelmekten sakının. Allah, size öğretiyor. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir. Eğer yolculukta olur da bir yazıcı bulamazsanız, o zaman alınmış rehinler yeterlidir. Eğer birbirinize güvenirseniz kendisine güvenilen kimse

emanetini (borcunu) ödesin ve Rabbi Allah'tan sakınsın. Bir de şahitliği gizlemeyin. Kim şahitliği gizlerse, şüphesiz onun kalbi günahkârdır. Allah, yaptıklarınızı hakkıyla bilendir.” (Bakara 282-283)

Buna binaen doğru borç yöntemi şöyledir:

1-Borç zamanını belirlemek, yani borcun tekrar geri verileceği tarih belirlenir.

2-Borç miktarı ve ödeme tarihi yazılır.

3-Şayet borcu yazacak üçüncü şahıs ise borcu yazdıracak kişi borçlu taraftır.

4-Şayet borçlu hastalık vb. engellerden dolayı yazdıramıyorsa onun velisi yazdırır.

5-Borca şahitlik yaptırmak. Borca iki erkek veya bir erkek iki kadın şahit olur.

6-Borç veren taraf, borca karşılık rehin/ipotek isteyebilir. Rehinenin amacı şayet borçlu taraf ödeme zamanında borcunu vermezse rehine satılır ve borç ödenir. Şayet para artarsa borçlu kişiye iade edilir.

Borcu yazdırma, şahit tutma ve rehine alma işlemleriyle belgelendirilmesi ve sağlama alınması müstehap ve fazilet açılarından. Zira bunlar vacip değildir. Ancak bazı âlimler borcu yazdırmanın vacip olduğunu savunur. Fakat âlimlerin çoğu ve tercihli görüşe göre yazdırmak müstehaptır/sünnettir. (Tefsir el Kurtubi 3/383)

Hakların belgelendirilmesinin hikmeti; çokça görünen unutkanlık, hataların vuku bulması, Allah'tan korkmayan hainlerin su istimali gibi olumsuzluklardan korunmak ve hakların kaybolmasını önlemektir.

Şayet borcu yazmaz, şahit tutmaz ve rehin almazsan günaha girmezsin. Ayet bu ruhsatı vermiştir: “Eğer birbirinize güvenirseniz kendisine güvenilen kimse emanetini (borcunu) ödesin ve Rabbi

Allah'tan sakınsın." Güven; yazma, şahit tutma ve rehin alma ile belgelendirme olmaksızın mümkündür. Ancak bu durumda takva ve Allah'tan sakınma gereklidir. Bu nedenle yüce Allah kendisinden sakınmasını ve emaneti yerine iade edilmesini emretmiştir. (Tefsir el Sadi s.168-172)

Şayet borç yazılmaz ve borçlu bunu inkar eder veya ödemeyi geciktirirse borçlunun sitemi ancak kendisine olur. Çünkü bizzat kendisi hakkını kaybolmaya maruz bırakmıştır. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: "Üç kişi dua eder fakat duaları kabul edilmez..... Başkasına borç verip ancak buna şahit tutmayan kimse.." (Sahihulcamî 3075)

Her kim bu şeriatı ve kuralları düşünürse İslam şeriatının ne kadar mükemmel olduğunu görecektir ve hakların korunması için ne kadar hırslı olduğunu idrak edecektir. Yüce Allah, az olsa dahi malın sahibine malını koruması için gerekli tedbirlerin yerine getirilmesini emretmiştir. "Az olsun, çok olsun, borcu süresine kadar yazmaktan usanmayın."

İslam şeriatı gibi hem dünya hem ahiret maslahatını birlikte ele alan bir sistem var mı?!

Bundan daha mükemmel bir şeriat kim getirebilir?!

Yüce Allah ne kadar doğru söylemiştir: "Onlar hâlâ cahiliye devrinin hükmünü mü istiyorlar? Kesin olarak inanacak bir toplum için, kimin hükmü Allah'inkinden daha güzeldir?" (Maide 50)

Allah bizi kendi dininde sabit kılsın.

En iyisini Allah bilir.